

Frågor och svar

OM SÄKERHETSPRÖVNING OCH PERSONALSÄKERHET:

Vad är personalsäkerhet?

SVAR: Personalsäkerhet ska förebygga att personer som inte är pålitliga deltar i en verksamhet där de kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i en verksamhet som av någon annan anledning är säkerhetskänslig. Personalsäkerhet ska också säkerställa att de personer som deltar i säkerhetskänslig verksamhet har tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd. Personalsäkerhet består därmed av två delar - *säkerhetsprövning och utbildning*. En anställning i säkerhetskänslig verksamhet placeras vanligen i säkerhetsklass.

Personalsäkerhet och dess delar ska ses som en process och följas upp löpande under den tid som deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten pågår. Syftet med det är att behålla och fördjupa personkännedom samt att upptäcka avvikelser i den anställdes situation som på något sätt kan ha betydelse ut ett säkerhetsperspektiv.

Vad är syftet med en säkerhetsprövning?

SVAR: Syftet med säkerhetsprövningen är att klarlägga om en person kan antas vara *lojal* mot de intressen som ska skyddas i säkerhetsskyddslagen, om personen är *pålitlig* från säkerhetssynpunkt, samt utreda eventuella *sårbarheter* i säkerhetshänseende.

Hur vet jag om jag ska säkerhetsprövas?

SVAR: En säkerhetsprövning ska göras av den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i en säkerhetskänslig verksamhet. Säkerhetsprövningen ska göras innan deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten påbörjas och ska innefatta en grundutredning och i vissa fall registerkontroll och särskild personutredning.

Ett deltagande kan bestå i att personer ges tillträde till lokaler där verksamhetsutövaren bedriver säkerhetskänslig verksamhet till exempel för att utföra arbete eller delta i utbildningar eller föreläsningar. Ett deltagande kan också bestå i att personer har åtkomst till information, system eller processer och genom detta kan orsaka skada för Sveriges säkerhet.

Vem ansvarar för att säkerhetsprövningen genomförs?

SVAR: Det finns utpekade personer på Sjöfartsverket som arbetar med säkerhetsprövning.

Hur sparas de olika dokumenten som rör säkerhetsprövning av personal?

SVAR: Sjöfartsverket sparar inte underlag från grundutredning eller säkerhetsprövningssamtal. Däremot så sparas en sammanfattning med grunduppgifter såsom namn, personnummer, medborgarskap samt ytterligare information om i vilken verksamhet kandidaten ska arbeta samt vem som har genomfört säkerhetsprövningen. Även det samtycke som en kandidat signerar inför en registerkontroll sparas hos Registraturen i en så kallad "RK-mapp"

Det är sedan endast ansvarig handläggare som har åtkomst till dokumenten som sparas och det är därmed denne som hanterar sekretessbedömning vid utlämnande. Skulle det vara så att handläggaren har slutat så är det enligt arbetsordningen, Juridik som gör en sekretessbedömning av underlaget vid ett eventuellt utlämnande.

Handlingar som rör säkerhetsprövning skyddas av OSL kap. 35 § 1, skydd av uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden.

Hur hanterar jag de olika dokumenten jag behöver hantera i samband med en säkerhetsprövning?

SVAR: Handlingar med sekretess får endast försändas i ett säkerhetskuvert eller motsvarande emballage. Emballaget ska vara beskaffat så att det är omöjligt att ta del av uppgifterna i handlingen utan att bryta emballaget. Förseglingen ska vara sådan att det går att se om någon har brutit emballaget.

Handlingar med sekretess får inte distribueras som en vanlig postförsändelse utan ska försändas med REK eller värdepost i ovan beskrivet säkerhetskuvert. En handling med sekretess får inte sändas till utlandet och sekretess får inte skickas digitalt till extern part. Den som tar emot en försändelse av en handling med sekretess ska kontrollera att försändelsen är oskadad.

Ska du skicka handlingar som inte innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter men som ändå omfattas av sekretess så ska handlingen skickas med rekommenderat brev.

Vem kan hjälpa mig om jag har andra frågor?

SVAR: SSB finns alltid tillgängliga på frågor på sakerhetberedskap@sjofartsverket.se om frågor, synpunkter eller något annat dyker upp. Även HR kan besvara frågor kopplat till säkerhetsprövning i en rekryteringsprocess.

Varför behöver jag säkerhetsprövas?

SVAR: En säkerhetsprövning ska göras av den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i en säkerhetskänslig verksamhet. Säkerhetsprövningen ska göras innan deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten påbörjas och ska innefatta en grundutredning och i vissa fall registerkontroll och särskild personutredning.

Ett deltagande kan bestå i att personer ges tillträde till lokaler där verksamhetsutövaren bedriver säkerhetskänslig verksamhet till exempel för att utföra arbete eller delta i utbildningar eller föreläsningar. Ett deltagande kan också bestå i att personer har åtkomst till information, system eller processer och genom detta kan orsaka skada för Sveriges säkerhet.

OM ATT GENOMGÅ SÄKERHETSPRÖVNING:

Vilka steg är det i själva säkerhetsprövningen?

SVAR: Säkerhetsprövningen baseras på en grundutredning som innefattar bakgrundskontroll, referenstagning och säkerhetsprövningssamtal och därutöver en registerkontroll.

Bakgrundskontroll

Bakgrundskontroll innefattar bland annat kontroll av till exempel ekonomi, familjesituation, bolagsengagemang samt användande av sociala medier. Inför bakgrundskontrollen krävs samtycke från medarbetaren det berör, vilket görs digitalt via Valida.

Säkerhetsprövningsreferens

Referenstagning innebär att den som genomför säkerhetsprövningen pratar med en eller flera personer som har arbetat med eller nära dig på tidigare arbetsplatser. Det är medarbetarens ansvar att lämna en referens på begäran av Sjöfartsverket.

Säkerhetsprövningssamtal

Den sista delen i grundutredningen är ett säkerhetsprövningssamtal. I samtalet pratas det om bland annat bakgrund, livssituation, ekonomi, resvanor och umgängeskrets.

Registerkontroll

Eftersom din befattning är placerad i säkerhetsklass kommer Sjöfartsverket även att beställa en registerkontroll hos Säkerhetspolisen. Registerkontrollen kan enbart beställas om du lämnar ditt samtycke. Om en person inte samtycker till registerkontroll så kan inte säkerhetsprövningen anses som fullgod och personen kan därmed inte inplaceras i säkerhetsklass. I en registerkontroll kontrollerar Säkerhetspolisen om du förekommer i följande tre register:

- Misstankeregistret
- Belastningsregistret
- Polisens brottsdatalagen.

Vad händer om en person inte går igenom säkerhetsprövningen?

SVAR: Genom att det är en verksamhetsövergång så kommer personen ändå bli anställd i Sjöfartsverket. Om de arbetsuppgifter personen har är säkerhetsklassade kommer personen arbetsledas till andra arbetsuppgifter inom Sjöfartsverket.

Hur lång tid tar en säkerhetsprövning?

SVAR: En säkerhetsprövning kan ta olika lång tid beroende på vad som framkommer om en person i de olika delarna av processen. I en del fall har Sjöfartsverket anledning att undersöka vissa delar ytterligare. Sedan spelar det in om personen ska inplaceras i säkerhetsklass eller inte, och vilken säkerhetsklass. En säkerhetsprövning utan inplacering i säkerhetsklass kan ta allt från 1-3 veckor (givetvis kan det ta kortare såväl som längre tid). En säkerhetsprövning med inplacering, det vill säga, med registerkontroll, tar normalt något längre med anledning av Säkerhetspolisens handläggningstider som är 1-4 veckor.

Hur lång tid tar en registerkontroll?

SVAR: Säkerhetspolisens handläggningstid för registerkontroller är normalt 1-4 veckor.

Hur långa är de personliga säkerhetsprövningssamtalen?

SVAR: Normalt sett är de ca 2 timmar långa, men i och med att det är så pass många som ska säkerhetsprövas inför övergången kommer samtalen troligtvis hållas runt ca 1 timme.

Är informationen från säkerhetsprövningen offentliga handlingar?

SVAR: Informationen som hanteras i säkerhetsprövningen faller under Offentlighets- och sekretesslagen. All information som sker i samband med en säkerhetsprövning omfattas av sekretess. Om någon utomstående skulle begära ut informationen kommer det att sekretessprövas.

Får jag delta i säkerhetskänslig verksamhet om jag till exempel har en dom eller skulder hos Kronofogden?

SVAR: En dom eller en skuld hos Kronofogden behöver inte vara hindrande på något sätt. Om något framkommer så kommer det att utredas i varje enskilt fall för att se om det finns något som kan ha betydelse ur ett säkerhetsperspektiv utifrån parametrarna lojalitet, sårbarhet och pålitlighet.

Vem kan jag ange som min säkerhetsreferens?

Det viktigaste är att det är en person som du arbetat med och som känner dig. Det kan vara en nuvarande eller före detta chef eller kollega.

OM ATT HA EN SÄKERHETSKLASSAD TJÄNST:

Kommer det genomföras någon utbildning om vad det innebär att arbeta i en säkerhetsklassad befattning?

SVAR: Vi planerar för att genomföra någon form av information/utbildning vad det innebär att ha en säkerhetsklassad befattning. Detta kan komma att inkluderas i Sjöfartsverkets introduktionsutbildning.

Vad för information får man få ta del av som säkerhetsklassad.

SVAR: När man pratar om att ta del av säkerhetsskyddsklassificerad information inom säkerhetsklass 2 el 3 så är man bara behörig att ta del av den information som man behöver för sin tjänst.

Vad är skillnad på att vara säkerhetsklassad enligt klass 2 och 3?

SVAR: Skillnaden mellan de olika säkerhetsklasserna man placeras i handlar om vilken typ av information man har behörighet att hantera eller arbeta med i sin tjänst. De som kommer hantera högre skyddsvärden i form av information kommer ha en högre säkerhetsklassning. En annan skillnad är att det krävs svenskt medborgarskap för att kunna försättas i säkerhetsklass högre än 3.

Jag är säkerhetsprövad genom Sjöfartsverket sedan tidigare, vad innebär det för mig?

SVAR: För er som är säkerhetsprövade sedan tidigare kommer en komplettering att göras gentemot Säkerhetspolisen. Kompletteringen består av uppgifter om ekonomi och medkontrollerad (make, maka eller sambo). Det endast göras en registerkontroll för att se om det är något som förändrats sedan tidigare.

Om man ändrar säkerhetsklass för min befattning, t.ex. går från klass 3 till klass 2, genomför man då ett helt nytt samtal eller räcker det med kompletterande information?

SVAR: Inget beslut är helt fastställt än och Sjöfartsverket siktar på att ha en färdigställd plan till årsskiftet. I dagsläget kommer de som omplaceras bara behöva skicka in kompletterande information och inte ha några samtal. Men inget är ännu beslutat och beror även på Sjöfartsverkets egen förmåga inför processen då det är många som ska säkerhetsklassas inför verksamhetsövergången.

Kommer mina arbetsuppgifter att förändras när jag blir säkerhetsprövad?

SVAR: Nej, dina arbetsuppgifter kommer inte att förändras i och med att du blir säkerhetsprövad.

Kommer mitt privatliv att påverkas av att jag är säkerhetsklassad?

SVAR: Nej, att inneha en säkerhetsklassad befattning påverkar inte ditt privatliv. Men du ska tänka på vad du delar för information på sociala medier. Information om att du innehar en säkerhetsklassad befattning skulle kunna medföra kontaktförsök från främmande makt.

Vad innebär det om jag har dubbelt medborgarskap?

SVAR: Sverige har avtal med ett flertal länder som innebär att vi delar information om bakgrundskontroll. Ett sådant avtal innebär att vi kan begära ett så kallat PSC (personell security clearance) vilket motsvarar vår svenska säkerhetsprövning. Har man dubbelt medborgarskap så hanteras man som svensk medborgare.

Jag är inplacerad i säkerhetsklass men ska sluta. Vad ska jag tänka på?

SVAR: När du har arbetat i säkerhetskänslig verksamhet och/eller hanterat säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter så är det viktigt med uppföljning innan du slutar.

En annan mycket viktig aktivitet är att avanmäla registerkontrollen. Det görs genom att Sjöfartsverket skickar namn och personnummer på dig till Registraturen så hanterar Registratur ärendet gentemot Säkerhetspolisen.

Jag har en befattning som är inplacerad i säkerhetsklass 2 och ska nu skilja mig. Vad gör jag?

SVAR: Informera din chef om denna förändring. Denne sänder då namn och personnummer på den medkontrollerade till Registraturen så avanmäler Registrator personen.

Om situationen skulle vara tvärtom, att du ska gifta dig eller bli sambo – då ska du fylla i en ny bilaga – Särskild personutredning för säkerhetsklass 1 och 2 och lämna över till din chef. Informera din chef som bistår dig med hjälp.

SÄKERHETSPRÖVNING I SAMBAND MED VERKSAMHETSÖVERGÅNGEN:***Vad händer om man inte klarar eller motsätter sig säkerhetsprövningen inför verksamhetsövergången?***

SVAR: Det finns olika anledningar till att en rekryteringsprocess behöver avbrytas på grund av att Sjöfartsverket inte kan genomföra grundutredning, samtal eller registerkontroll på ett tillfredsställande sätt. Exempel kan vara att personen inte kan uppge godkända chefsreferenser, eller att denne inte samarbetar vid genomförande av säkerhetsprövningssamtal. Men det kan även vara att det framkommer uppgifter i grundutredningen eller registerkontrollen som gör personen olämplig i en säkerhetsklassad befattning.

Om personen motsätter sig eller inte klarar säkerhetsprövningen kommer personen fortfarande bli anställd av Sjöfartsverket vid verksamhetsövergången. Efter verksamhetsövergången kommer Sjöfartsverket, den 1 juli 2024, att starta en omplaceringsutredning. Omplaceringsutredningen syftar till att utreda om det finns en ledig tjänst som inte är placerad i säkerhetsklass och som motsvarar personens kvalifikationer. Finns det en ledig tjänst som inte är placerad i säkerhetsklass och som motsvarar personens kvalifikationer kommer personen att erbjudas tjänsten.

Är det flera personer som är kvalificerade så är det personen med längst anställningstid i staten (inkluderat anställningstid man fått med sig i och med verksamhetsövergången och eventuell annan tidigare statlig anställningstid) som erbjuds tjänsten. Finns det inte en ledig tjänst som motsvarar personens kvalifikationer så uppstår en arbetsbrist, som kan leda till uppsägning.

Är det bara fast personal som kommer att säkerhetsprövas eller kommer även t.ex. studenter/elever att säkerhetsprövas?

SVAR: Alla som ska delta i säkerhetskänslig verksamhet ska säkerhetsprövas, oavsett om man är fast anställd eller inte, och det beror på att man ska få behörighet att vara ombord och delta i verksamheten. Säkerhetsskydd och de åtgärder som finns kopplat till lagen är inte Sjöfartsverkets första alternativ för att hantera säkerhetskänslig information, främst undersöker man alternativet att hålla isär skyddsvärdena från obehörig personal eller justera vissa moment. I de fall där man inte anser det vara möjligt behöver en säkerhetsprövning göras. Därför måste en dialog hållas gällande t.ex. elever om det i första hand finns andra alternativ.

Hur resonerar man kring t.ex. Odens forskningsexpeditioner?

SVAR: Det genomförs specifika analyser utifrån dessa expeditioner, både gällande fysisk säkerhet, personalsäkerhet och informationssäkerhet och Sjöfartsverket har tagit fram åtgärdsplaner för det.

Vad händer om jag inte samtycker till bakgrundskontroll?

Då kan du inte placeras in i en säkerhetsklassad befattning. Du kommer då arbetsledas till andra arbetsuppgifter som inte är placerade i säkerhetsklass.